

NACIONALINIŲ KVALIFIKACIJŲ KOORDINAVIMO PUNKTŲ VEIKLA ERASMUS + PROGRAMA

projekto Nr. 554139-EPP-1-2014-1-LT-EPPKA3-EQF-NCP

NAUJIENLAIŠKIS, 2014 m. Nr. 2

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras

(KPMPC) – pagalbą švietimo teikėjui, mokytojui, mokiniui teikianti švietimo įstaiga, įgyvendinanti valstybinę Lietuvos profesinio mokymo sistemos plėtros politiką. KPMPC vykdo nacionalinio kvalifikacijų koordinavimo punkto veiklas (toliau – NCP) Lietuvoje pagal projektą „Nacionalinių kvalifikacijų koordinavimo punktų veikla, Erasmus+ programa“ (projekto Nr. 554139-EPP-1-2014-1-LT-EPPKA3-EQF-NCP). Projektas finansuojamas Europos Komisijos ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis.

2014 m. antrą pusmetį NCP veiklos buvo orientuotos į dialogo tarp skirtingų švietimo sektorių, socialinių partnerių, valdžios institucijų stiprinimą, kvalifikacijų lygių nurodymo švietimo ir mokslo institucijų išduodamuose dokumentuose procedūras, visuomenės informavimą apie kvalifikacijų sandaras. Tuo tikslu parengtas ir regioniniuose dienraščiuose „Klaipėda“ ir „Kauno diena“ publikuotas informacinis straipsnis apie Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandaras.

Renginių apžvalga

Pirmasis Baltijos šalių nacionalinių kvalifikacijų koordinavimo punktų susitikimas

2014 m. gruodžio 9-10 d. Vilniuje vyko pirmasis Lietuvos, Estijos ir Latvijos nacionalinių kvalifikacijų koordinavimo punktų susitikimas. Šie punktai įsteigti visose ES šalyse, įgyvendinant Europos Tarybos ir Parlamento rekomendaciją dėl Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) sukūrimo. Jų pagrindiniai uždaviniai – užtikrinti skaidrų bei patikimą nacionalinių ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimą ir skleisti informaciją apie EKS kuo platesniam suinteresuotųjų šalių ratui. Tikėtina, kad ateityje nacionaliniai punktai taip pat bus atsakingi už

neformaliojo mokymosi ir savišvietos pripažinimo sistemų stebėseną ir informacijos teikimą Europos Komisijai.

Susitikimo metu šalių atstovai pristatė nacionalinių kvalifikacijų sistemų reformas, apsikeitė savo patirtimi įgyvendinant metines veiklos programas ir viešinant informaciją, taip pat diskutavo dėl bendrų ateities veiklų.

Pristatant Lietuvoje įgyvendinamas veiklas, akcentuotas 2014 metų veiklos programos dėmesys mokymosi (studijų) rezultatų paradigmos įgyvendinimui profesinio mokymo ir aukštojo mokslo sektoriuose ir informacijos apie Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandaras sklaidai švietimo įstaigoms bei regionų žiniasklaidoje. Latvijos atstovai šiais metais pagrindinį dėmesį skyrė tarptautinių kvalifikacijų vietos nacionalinėje kvalifikacijų sistemoje bei mokymosi rezultatų įgyvendinimo profesiniame mokyme ir aukštajame moksle analizei ir su šiais klausimais susijusių renginių organizavimui. Estijos atstovas pristatė, kad šiais metais atnaujinta bei Švietimo ir mokslo ministerijai pristatyta Estijos ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimo ataskaita, parengtas kvalifikacijų sistemos terminų tezaurus.

Šalių atstovai pripažino, kad būtina stiprinti bendradarbiavimą tarp šalių ir sutarė, kad kitais metais susitikimas vyks Rygoje. Taip pat numatyta inicijuoti bendrą veiklą – terminijos, naudojamos kvalifikacijų sandaros kontekste, peržiūrą ir palyginimą.

Seminaras „Aukštojo mokslo kvalifikacijos Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų kontekste“

2014 m. lapkričio 21 d. Vilnius vyko seminaras aukštojo mokslo klausimais, skirtas aptarti kvalifikacijų sandarų įgyvendinimą Lietuvos aukštajame moksle bei diskutuoti mokymosi rezultatų klausimais. Seminare dalyvavęs Korko

universiteto koledžo profesorius Dr Declan Kennedy pristatė pagrindinius mokymosi rezultatų aspektus bei pateikė rekomendacijas dėl mokymosi rezultatų formulavimo aukštajame moksle. Kaip teigė ekspertas, būtina įsitikinti, kad mokymosi rezultatai atitiktų Dublino bei studijų pakopų aprašus, o programos būtų įgyvendinamos atitinkant Europos standartus bei Rekomendacijas dėl aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo. Renginio metu svečias organizavo praktinio mokymo sesiją, skirtą mokymosi rezultatų formulavimo bei vertinimo klausimams aptarti. Seminare dalyvavę Lietuvos aukštojo mokslo atstovai turėjo puikią progą pasidalinti patirtimi ir diskutuoti rūpimais klausimais.

Visą seminaro medžiagą galima rasti KPMPC svetainėje adresu http://www.kpmc.lt/kpmc/?page_id=1527

NCP iniciatyva taip pat organizuotos **darbo grupės profesinio mokymo ir aukštojo mokslo klausimais**. Jose pristatytos NCP veiklos, aptarti einamieji klausimai, diskutuota ir tartasi dėl 2015 m. NCP prioritetų.

Konferencija „Atveriant nacionalines kvalifikacijų sandaras tarptautinėms kvalifikacijoms“

2014 m. lapkričio 14 d. Rygoje vyko Latvijos akademinės informacijos centro (AIC) organizuota tarptautinė konferencija „Atveriant nacionalines kvalifikacijų sandaras tarptautinėms kvalifikacijoms“ (angl. „Opening up the National Qualifications Frameworks for International Qualifications“). Renginyje dalyvavo Latvijos ir kitų Europos šalių švietimo ir profesinių sąjungų atstovai bei tarptautiniai ekspertai.

Konferencija skirta aptarti nacionalinių kvalifikacijų sandarų atvirumo tarptautinei erdvei klausimus bei Europoje egzistuojančių kvalifikacijų tvarkymo įrankių apjungimą į bendrą Tarptautinių sektoringų kvalifikacijų erdvę – ISQA. Europos profesinio mokymo plėtros centro (Cedefop) ekspertas Loukas Zahilas klausė, ar EKS turėtų būti atskaitos tašku kvalifikacijoms, kurias teikia skirtingi

sektoriai arba įmonės bei, ko reikia, kad EKS taptų bendras ir visaapimantis susikalbėjimo įrankis, apjungiantis ir kvalifikacijas, teikiamas už formaliojo švietimo ir kvalifikacijų sandarų ribų Europos Sąjungos šalyse. Ekspertas atkreipė dėmesį, jog iniciatyvos teikti kvalifikacijas kyla statybos, asmeninių paslaugų, transporto, informacinių technologijų, finansų, sporto, turizmo, suvirinimo ir kt. sektoriuose, o tam tikrus jų (pvz., laivininkystės, aviacijos) išskyrė kaip turinčius griežtai laikytis tarptautinių konvencijų ir susitarimų.

Kilo diskusijų dėl kvalifikacijų, kurias teikia gerai žinomos kompanijos (Microsoft, Cisco, ir kt.), pripažinimo, jų priskyrimo kvalifikacijų sandarų lygmenims ir ypač – mechanizmų, įrodančių tokių kvalifikacijų skaidrumą ir kokybę.

Flamandų švietimo ministerijos ekspertas Wilfried Boomgaert vartojo sąvoką „Diploma mills“ (liet. „Diplomų malūnai“) ir pateikė pavyzdžių dėl neaiškios kokybės kvalifikacijas teikiančių institucijų (pvz., universitetų, kuriuose bakalauro diplomą galima gauti per vienerius metus). Tad ekspertas darkart patvirtino, jog reikalingi aiškūs mechanizmai, kaip atskirti kokybiškas kvalifikacijas bei, kaip vienoje šalyje pripažintos kvalifikacijos būtų automatiškai pripažįstamos bei turėtų atitinkamą lygmenį kitose Europos Sąjungos šalyse.

Ekspertai ne kartą pabrėžė, jog tarptautinio sertifikavimo mechanizmai yra naudingi atnaujinant kvalifikaciją ar persikvalifikuojant, tačiau vis dar neaiškus tokių sertifikatų pripažinimas nacionalinėse sistemose.

Nacionalinių koordinavimo punktų susitikimai

2014 m. rugsėjo 8 d. Briuselyje vyko nacionalinių koordinavimo punktų susitikimas, skirtas nacionalinių kvalifikacijų sandarų (NKS) ir EKS susiejimo ataskaitų atnaujinimo bei EKS lygių įrašymo kvalifikacijos dokumentuose klausimams. Susitikimo metu pristatyta Lietuvos patirtis, įrašant LTKS lygius profesinio mokymo kvalifikacijos pažymėjimuose. Mokantis pagal formaliojo

profesinio mokymo programas įgytos kvalifikacijos LTKS / EKS lygis įrašomas kvalifikacijos pažymėjimuose nuo 2012 m. gruodžio 1 d. Įrašymas apima I-IV lygių diapazoną. Kad LTKS/EKS lygį galima būtų įrašyti į mokymosi pasiekimus įteisinančius dokumentus, patvirtinančius išsilavinimo įgijimą bendrajame ugdyme, būtina patvirtinti pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų tvarkos aprašus, koreguoti Pažymėjimų ir brandos atestatų išdavimo tvarkos aprašą. Taip pat svarstoma dėl LTKS / EKS lygių įrašymo aukštojo mokslo diplomų priedėliuose. Tam būtini teisės aktų (Mokslo ir studijų įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl diplomų, diplomo priedėlio (priedo) ir pažymėjimų blankų privalomosios formos rengimo, jų gamybos, apskaitos, registracijos ir išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir Švietimo ir mokslo ministro įsakymo dėl aukštojo mokslo diplomo priedėlio pildymo rekomendacijų patvirtinimo) pakeitimai.

2014 m. lapkričio 18 d. Briuselyje vyko penktasis nacionalinių koordinavimo punktų bei Europos aukštojo mokslo erdvės nacionalinių korespondentų bendras susitikimas. Renginyje dalyvavo Europos Komisijos (EK), Nacionalinių koordinavimo punktų bei Europos aukštojo mokslo erdvės nacionalinių korespondentų atstovai. Renginio metu buvo aptarti einamieji su kvalifikacijų sandaromis susiję klausimai bei pasidalinta patirtimi.

Pristatyta, jog iš 37 šalių, apsisprendusių dėl savo NKS, 29 šalyse NKS sudaro 8 lygiai, o 28 šalyse NKS formaliai įtvirtintos įstatymu ar dekretu. Susitikimo metu ne kartą pabrėžta, jog NKS ir EKS susiejimas pats savaime neturi būti galutinis tikslas, – ataskaitos turi būti nuolat peržiūrimos ir atnaujinamos. EK atstovai atkreipė dėmesį dėl neformaliojo ir savaiminio būdu įgytų kvalifikacijų pripažinimui skirtų gairių bei įrankių plėtros. Diskutuota apie sandarų susiejimo naudą „galutiniam vartotojui“ (angl. „end-user“), šalys skatintos atlikti poveikio tyrimus, apklausas bei aktyviau vykdyti NKS ir EKS viešinimo veiklas.

Leidiniai

NCP projekto lėšomis į lietuvių kalbą išversta seminaro „Aukštojo mokslo kvalifikacijos Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų kontekste“ metu didelio susidomėjimo sulaukusi renginio svečio, Korko universitetinio koledžo profesoriaus Dr Declan Kennedy parengta ir pristatyta knyga **"Mokymosi rezultatų formulavimas ir naudojimas. Praktinis vadovas"** (angl. „Writing and Using Learning Outcomes. Practical Guide“). Leidinyje teigiama, jog, remiantis tarptautinėmis švietimo tendencijomis matyti, kad nuo įprasto į dėstytoją orientuoto požiūrio pereinama prie į studentą orientuoto požiūrio, t. y. dėmesys sutelktas ne tik į dėstymą, bet ir į tai, ką studentai geba atlikti, baigę modulį arba programą. Kad būtų tiksliau išreikšta, ką studentai turėtų pasiekti ir kaip šiuos pasiekimus turėtų parodyti, vartojami bendrieji teiginiai, vadinami studijų, arba mokymosi, rezultatais. Rengiant studijų rezultatų aprašus, naudinga remtis Benjamino Bloomo ugdymo uždavinių taksonomija. Ši klasifikacija pateikia aiškią struktūrą ir veiksmažodžių sąrašą, padedantį parengti šiuos aprašus. Daugelyje studijų rezultatų aprašų apibrėžiami mokymosi proceso įrodymai tokiose srityse kaip žinios, suvokimas, pritaikymas, analizė, sintezė ir įvertinimas. Ši sritis vadinama pažinimo sritimi. Kitos dvi svarbios sritys yra emocinė (nuostatos, jausmai, vertybės) ir psichomotorinė (fiziniai įgūdžiai). Leidinyje pateiktas veiksmažodžių sąrašas kiekvienai B. Bloomo taksonomijos sričiai.

2014 m. NCP veiklų įgyvendinimo laikotarpiu bendradarbiaujant su aukštojo mokslo ekspertais parengta **Studija dėl Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimo ataskaitos atnaujinimo ir aukštojo mokslo kvalifikacijų priskyrimo Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygiams** (toliau – Studija). Studijos parengimo tikslas: padėti atnaujinti Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su EKS bei Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara (toliau – EAME-KS) ataskaitą teikiant

informaciją Švietimo ir mokslo ministerijai ir Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centrui dėl aukštojo mokslo kvalifikacijų priskyrimo LTKS lygiams ir jų atitikimo EKS lygiams pagal esminius susiejimo kriterijus bei pasiruošimo lygių įrašymui aukštojo mokslo diplomuose ir diplomų priedėliuose.

Rengiant Studiją atlikta Lietuvos Respublikos teisės aktų analizė, rašytinių analitinių šaltinių, susijusių su Lietuvos kvalifikacijų sandaros diegimu ir aukštojo mokslo būkle, analizė, šalių, atlikusių nacionalinių kvalifikacijų sandarų susiejimą su EKS, ataskaitų analizė ir patirties apibendrinimas, Bolonijos proceso įgyvendinimo ataskaitų, o taip pat naujausių politinių rekomendacijų analizė, vyko konsultacijos su mokslo ir studijų sistemos politiką įgyvendinančių institucijų atstovais.

Studijoje pateikiamos šios išvados ir rekomendacijos:

- Atsižvelgiant į išorinio kokybės užtikrinimo procedūras aukštajame moksle, galima teigti, kad Lietuvoje yra užtikrinama, kad baigus studijas įgyjama kvalifikacija atitiktų Lietuvos kvalifikacijos sandaroje aprašytą kvalifikacijos lygį. Tam tikros išlygos būdingos tik kvalifikacijoms, įgyjamoms baigus gretutines studijas.
- Siekiant studijų rezultatų paradigmos realaus (ne dokumentinio) įgyvendinimo, Lietuvos aukštosiose mokyklose reikia nuoseklaus, bet diferencijuoto požiūrio ir priemonių dėstytojų pedagoginių kompetencijų ugdymui visuose dėstytojo karjeros etapuose.
- Diegiant studijų rezultatų koncepciją visose aukštojo mokslo pakopose ir atsižvelgiant į kitų šalių patirtį, rekomenduotina išanalizuoti galimybes išplėsti kreditų (ECTS) naudojimą visiems LTKS lygiams ir visa apimtimi, t.y. ir tai mokslo ir meno doktorantūros apimčiai, kuri nesusijusi su studijomis, o su savarankišku darbu ir tyrimais, stažuočių periodais ir kt.
- Atsižvelgiant į diplomo priedėlio, kaip skaidrumo instrumento reikšmę, pademonstruojant kvalifikacijų

vietą Lietuvos kvalifikacijų sandaroje ir Europos kvalifikacijų sąraše, rekomenduotina sudaryti teisinis prielaidas išduoti diplomo priedėlį LTKS 8-o lygmens kvalifikacijų turėtojams, t.y. asmenims, kuriems suteikiami mokslo arba meno daktaro laipsniai. Tik tuomet, kai diplomo priedėlis bus išduodamas trečios studijų pakopos absolventams bus galima kalbėti apie įrašų dėl atitikties LTKS/EKS 8-am lygiui darymą.

- Nusprendus daryti įrašus dėl asmens įgytos aukštojo mokslo kvalifikacijos atitikimo LTKS/EKS lygmeniui, reikėtų keisti:
 - a) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 900 patvirtintą Diplomų, diplomo priedėlio (priedo) ir pažymėjimų blankų privalomosios formos rengimo, jų gamybos, apskaitos, registracijos ir išdavimo tvarkos aprašą;
 - b) Švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 17 d. įsakymą Nr. V-2182 „Dėl Aukštojo mokslo diplomo priedėlio pildymo rekomendacijų patvirtinimo“.

CEDEFOP trumpraštis apie kvalifikacijų sandaras

2014 m. lapkričio mėn. Europos profesinio mokymo plėtros centras – CEDEFOP parengė trumpraštį, apžvelgiantį esamą kvalifikacijų sandarų plėtros ir įgyvendinimo situaciją.¹ Nuo 2004 m., kuomet iniciuota EKS, beveik visų Europos švietimo sistemų sudėtine dalimi tapo nacionalinės kvalifikacijų sandaros. Už Europos ribų taip pat vyksta kvalifikacijų sandarų kūrimo ir įgyvendinimo veiklos. Per visą šį laikotarpį CEDEFOP sistemingai analizavo ir rengė apžvalgas apie šalių kvalifikacijų sandarų būklę, tikslus ir uždavinius.

¹ Cedefop (2014). Qualifications frameworks: expanding influence, persisting obstacles. Prieiga per internetą <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/9091>

Kvalifikacijų sandaros gali būti įgyvendinamos esant bendram susitarimui ir nebūtinai – teisinei bazei. Tačiau visiškam įgyvendinimui dažnai būtini teisinės bazės pokyčiai. Teisiniai procesai kvalifikacijų sandaros įgyvendinančiose šalyse nėra vienodi – kai kurios jų tik atlieka jau egzistuojančių teisės aktų pakeitimus, kitose reikalingi nauji teisės aktai. Iki 2014 m. spalio mėn. 28 šalyse jau buvo teisinis pagrindas kvalifikacijų sandaroms įgyvendinti, o šiuo metu ties teisine baze dirbama Belgijoje (FR), Lenkijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje, Švedijoje ir Turkijoje, siekiant formalaus NKS įteisinimo. Pastaraisiais metais daug pokyčių įvykdyta Suomijoje, kas rodo, jog NKS įgyvendinimas nėra vien techninis, bet aktyvaus politinio palaikymo reikalaujantis veiksmas.

Kad kvalifikacijų sandara veiktų, reikalingi tam tikri kriterijai ir procedūros priskiriant kvalifikacijas kvalifikacijų lygiams, veikiantys kokybės užtikrinimo ir pripažinimo mechanizmai. Kai kuriose šalyse – Belgijoje, Kroatijoje, Estijoje, Vokietijoje, Islandijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Juodkalnijoje, Norvegijoje ir Portugalijoje – vykdomos būtent su minėtais aspektais susijusios baigiamosios veiklos.

Kad kvalifikacijų sandaros pilnai funkcionuotų, daug dėmesio skiriama mokymosi rezultatais grindžiamoms kvalifikacijoms. Daugumoje šalių tai kelia nemažai diskusijų ir vis daugiau šalių, kurdamos profesinius standartus, remiasi kvalifikacijų sandaromis. Siekiant visapusiško kvalifikacijų sandarų funkcionavimo, jos turi tapti neatsiejama švietimo, mokymo ir įdarbinimo politikos dalimi.

Nacionalinės kvalifikacijų sandaros ir „galutiniai vartotojai“. Nacionalinės kvalifikacijų sandaros gali pilnai funkcionuoti tik tuomet, kai „galutiniai vartotojai“ – t.y. besimokantieji, tėvai, mokytojai bei konsultavimo ir informavimo specialistai – yra su jomis visiškai susipažinę. Daugumoje šalių, kuriose kvalifikacijų sandaros yra pakankamai naujas reiškinys, „galutiniai vartotojai“ dar nėra gerai informuoti. Tuo tarpu šalyse, kuriose

kvalifikacijų sandaros nėra naujovė, situacija skirtinga – pvz. Škotijoje kvalifikacijų sandara yra labai gerai žinoma. Diskutuojama ir dėl kvalifikacijų lygių nurodymo švietimo institucijų išduodamuose išsilavinimą patvirtinančiuose dokumentuose ir lygių nurodymo kvalifikacijų duomenų bazėse. Čekijoje, Danijoje, Airijoje, Estijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Lietuvoje, Maltoje ir Portugalijoje šioje srityje stebėtas progresas. Anglijoje ir Šiaurės Airijoje, kuriose kvalifikacijas teikiančios institucijos turi teisę spręsti, ar teikiant kvalifikacijas naudotis EKS lygiais, procesas vyko lėčiau.

Tam, kad kvalifikacijų sandaros būtų naudingos ir padėtų planuojant mokymąsi ir karjerą, kvalifikacijų sandarų lygmenys turi tapti atskaitos tašku kvalifikacijų duomenų bazėse, kuriant naujas programas ir standartus, vykdant informavimo ir konsultavimo veiklas.

NKS ir formaliojo bei neformaliojo mokymosi pripažinimas. Siekiant realios naudos besimokančiajam, reikalingas glaudus ryšys tarp NKS ir formaliojo bei neformaliojo mokymosi pripažinimo mechanizmų. Tam, kad toks ryšys atsirastų, būtina naudotis tais pačiais mokymosi rezultatais grindžiamais standartais, vertinant įvairias mokymosi formas. Remiantis 2014 m. duomenimis, 16 Europos šalių vyksta diskusijos dėl NKS ir formaliojo bei neformaliojo mokymosi rezultatų pripažinimo dermės. Kitose 20 šalių tokie mechanizmai veikia iš dalies arba tam tikroms kvalifikacijoms. Europos Komisijos keliamas tikslas – iki 2018 m. šį ryšį sustiprinti.

NKS ir darbo rinka. Pastaraisiais metais vis daugiau dėmesio skiriama už švietimo sistemos ribų įgytoms kvalifikacijoms. Kvalifikacijų sandarų atvirumas, siekiant įtraukti tokias kvalifikacijas, ne tik padidina skaidrumą, bet ir stiprina ryšius tarp pirminio mokymo, teikiamo viešajame sektoriuje, ir tęstinio, įgyjamo pagal kitų švietimo teikėjų ir įmonių programas. Žinoma, siekiant bendro tarpusavio pasitikėjimo, būtini veikiantys kokybės užtikrinimo mechanizmai. Austrijoje, Danijoje, Nyderlanduose, Norvegijoje ir Švedijoje nustatyti kokybės

užtikrinimo kriterijai (arba dėl jų diskutuojama), apimantys išorines kvalifikacijas ir jas teikiančias institucijas. Nyderlanduose 2012-2014 m. stebėti dideli pokyčiai: keletas kvalifikacijų, kurias teikia privatūs subjektai, yra įtrauktos į Olandijos kvalifikacijų sandarą. NKS sėkmė ateityje priklauso nuo to, ar jomis bus galima naudotis ir už formaliojo švietimo sistemos ribų.

Mokymosi rezultatai. Mokymosi rezultatais grindžiamos kvalifikacijų sandaros prisideda prie aiškumo, ko tikimasi iš kvalifikaciją turinčio asmens. Tačiau nepakanka remtis tikėtinais mokymosi rezultatais – svarbu atsižvelgti į tai, kokių mokymosi rezultatų besimokantysis realiai pasiekė. Neseniai pavišintas PIAAC tyrimas² rodo, kad tikėtini ir pasiekti mokymosi rezultatai gali ženkliai skirtis. Plėtodamos kvalifikacijų sandaras šalys turėtų į tai atkreipti dėmesį.

NKS ir EKS susiejimo ataskaitos. Nuo 2009 m. iki 2014 m. 26 šalys pristatė NKS susiejimo su EKS ataskaitas.³ Tikimasi, kad likusios šalys tą padarys per 2015 m. Visos šalys aktyviai siekia EKS rekomendacijoje numatytų tikslų įgyvendinimo. Susiejimo ataskaitos apima visus nacionalinių kvalifikacijų lygius ir tipus. Daugelyje šalių tokia informacija nebuvo teikiama iki EKS plėtotės pradžios. Bendri 10 susiejimo kriterijų supaprastino kvalifikacijų palyginimus tarp šalių.⁴

Ateities iššūkiai. Susiejimo ataskaitose nėra nurodomi kriterijai, kuriais remiantis buvo sprendžiama priskirti kvalifikacijas vienam ar kitam lygmeniui. Kartais neaišku, kurios kvalifikacijos įtrauktos, o kurios neįtrauktos į NKS. Dauguma atvejų taip pat nenurodomos sąsajos tarp atskirų susiejimo aspektų. Be to, susiejimo ataskaitas būtina nuolatos peržiūrėti ir atnaujinti. Pvz. Malta savo pirmąją susiejimo atskaitą pateikė 2009 m. ir jau dvi

atnaujintas, Estija ir Belgijos Flamanų regionas taipogi rengiasi pateikti atnaujintas ataskaitas.

Globali kvalifikacijų sandarų dimensija. Kvalifikacijų sandarų apžvalga “Global national qualifications framework inventory”, kurią 2013-2014 m. bendrai parengė Cedefop, Europos mokymo fondas (ETF) ir Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO), apima daugiau nei 140 kvalifikacijų sandarų. Nepaisant nacionalinio vaidmens, kvalifikacijų sandaros vis dažniau naudojamos siekiant palyginti kvalifikacijas tarp šalių ir regionų. Pavyzdžiui, 2012 m. Airija ir Naujoji Zelandija sutarė susieti savo kvalifikacijų sandaras, o šiuo metu Naujoji Zelandija siekia kvalifikacijų sandaros susiejimo su Malaizija bei Škotija. Kita alternatyva – regioninių kvalifikacijų sandarų plėtotė, kaip antai EKS ir Azijos-Ramiojo vandenyno (ASEAN) regiono kvalifikacijų sandara (nuo 2015 m.).

Siekiant stiprinti bendradarbiavimą 2014 m. EKS patarėjų grupė pradėjo diskusijas su Australijos, Naujosios Zelandijos ir Honkongo atstovais. Techninis šių trijų šalių NKS ir EKS susiejimas numatomas 2015 m. Susidomėjimą susieti savo NKS su EKS yra išreiškusios ir kitos šalys. Tokios diskusijos puikiai iliustruoja, kokia apimtimi kvalifikacijų sandaros gali būti naudojamos kaip politinio bendradarbiavimo priemonė.

² <http://www.oecd.org/site/piaac/#d.en.22185>

³ Nacionalinių ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimo ataskaitos: <https://ec.europa.eu/ploteus/en/documentation>

⁴ Nacionalinių ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimo kriterijai: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/criteria_en.pdf